

Uchwała nr XII/9/2023

Komitetu Rewitalizacji

z dnia 14 marca 2023 roku

w sprawie zaopiniowania projektu Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2023-2026 w części dotyczącej oceny stanu dziedzictwa kulturowego miasta- analizy SWOT oraz zawartych priorytetów, kierunków działań i podmiotów je realizujących

Na podstawie § 16 ust. 1 Regulaminu określającego zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji przyjętego Uchwałą Nr XXVIII/203/17 Rady Miasta Kostrzyn nad Odrą z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji uchwała się, co następuje:

§ 1

1. Opiniuje się z uwagami projekt Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2023-2026 w części dotyczącej oceny stanu dziedzictwa kulturowego miasta- analizy SWOT oraz zawartych priorytetów, kierunków działań i podmiotów je realizujących.
2. Wykaz uwag do ww. projektu planu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Komitetu Rewitalizacji

Tabela nr 3. Kostrzyn nad Odrą - Analiza SWOT - mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

MOCNE STRONY MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ	SŁABE STRONY MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ
<p>✓ Dogodne położenie miasta związane z bliską lokalizacją przy granicy, w miejscowości jest przebieg granicznych dróg i kolejowych, co sprawia, że Kostrzyn nad Odrą może być doskonałą bazą wypadową do Niemiec, co pozytywnie wpływa na promocję i turystykę regionu, trasy drogowe oraz kolejowe umożliwiają bezproblemowe podróże w czterech kierunkach świata;</p> <p>✓ Atrakcyjne otoczenie miasta, cenne zasoby przyrodnicze związane z Parkiem Krajobrazowym oraz Narodowym Parkiem "Ujście Warty", a przez to obecnie szlaków turystycznych przechodzących przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Międzynarodowy szlak rowerowy R1, od Lubniewic przez Sulęcino, Czarnów do Kostrzyna i dalej do Niemiec, • Rowerowy "Polsko-niemiecki szlak przyjaźni" wzdłuż Odry przez Kostrzyn nad Odrą do Szczecina, • Polsko-niemiecki szlak kulturowo przyrodniczy "Zakonów rycerskich na Ziemi Lubuskiej" (Kostrzyn nad Odrą - Drzewice - Szumiłowo - Kąjsko - Namylino - Gudziś - Chwarszczany - Dargomyś - Dobno - Witnica - Ślesk), • Krajowy szlak pieszy (szlak czerwony) im. St. Czarnieckiego (Kostrzyn - Gorzów Wlkp. - Drawieński Park Narodowy i dalej do Szczecina); <p>✓ Rodnorodność krajobrazu naturalnego i kulturowego na terenie miasta, w tym lokalizacja zabytku o znaczeniu ponadregionalnym czyli teren Starego Miasta znany jako tzw. "Kostrzyńskie</p>	<p>⚠ Złoty i bardzo złoty stan znacznej części substancji zabytkowej (w 2012 roku z uwagi na zniszczenia spowodowane powodzią wykreślono z rejestru zabytków zespół zbudowany z silosem, budowa nowego mostu kolejowego na Odrze oraz drogowego na Warcie uwarunkowana jest rozbiórką mostów w tym dotychczas w GEZ);</p> <p>⚠ Brak uwzględnienia w budżecie roków na realizację inwestycji związanych z ochroną zabytków;</p> <p>⚠ Postępująca degradacja Starego Miasta, które pozostaje szczególnym zabytkiem tzw. "stała ruina", którą trudno stale utrzymać z uwagi na trudne warunki technologiczne związane z korozją biologiczną i mechaniczną relikwów architektury; konieczny jest stały, kosztowny i etapowo realizowany program działań na rzecz zachowania istniejących ruin dawnej zabudowy;</p> <p>⚠ Konieczność poniesienia dużych nakładów na rewitalizację obiektów zabytkowych (Stare Miasto i Twierdza, Fort Sarbinowski) i surowe wymagania formalne stawiane potencjalnym inwestorom;</p> <p>⚠ Niewłaściwie przeprowadzone pod względem konserwatorskim remonty i modernizacje budynków oraz budowa nowych nieprzystających</p>

Pompeje i zabytki w skali europejskiej renesansowej twierdzy i z zespołem XIX-wiecznych fortów, co jest czynnikiem sprzyjającym rozwojowi turystyki, promocji miasta;

- ✓ Połączenie na trasie międzynarodowej drogi wodnej E70 odcinek wybrzeża Atlantyku z wybrzeżem Bałtyku, najważniejszym z europejskich szlaków komunikacyjnych wschód-zachód. Droga E70 w Polsce przebiega od Łuży w Hohensaaten przez Odrę do Kostrzyna, potem Wartę, Noteci, Kanału Bydgoskim i Brdę, a dalej do styku z Wisłą w Bydgoskim Wodnym i dalej Wisłą, Nogatem i Zalewem Wiślanym do granicy z Rosją;
- ✓ Objęcie cennych zabytków ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, co jest warunkiem dla uzyskania funduszy na ich remont z budżetu państwa oraz uzyskanie wsparcia z funduszy europejskich;
- ✓ Połączenie w obrębie szczególnej Kostrzyńsko-Sobieskiej Strefy Ekonomicznej oferując dobre warunki dla rozwoju firm oraz zwiększając zainteresowanie zakupem gruntów inwestycyjnych pozostałych inwestorów
- ✓ Wolne tereny do zagospodarowania na budownictwo mieszkalne, usługowe i przemysłowe;
- ✓ Opracowane Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego na znacznych terenach miasta;
- ✓ Aktualne studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego całego miasta;
- ✓ Przejrzysta polityka przestrzenna miasta-MPZP nie stoją w sprzeczności ze SUiKZP;
- ✓ Istniejące placówki naukowo-badawcze (Muzeum Twierdzy Kostrzyn nad Odrą) a

architektury zabytkowej

<p>tak e liczne instytucje o wiatowe (szkoły podstawowe i rednie, szkoła wy sza), biblioteka miejska i Kostrzyńskie Centrum Kultury.</p>	
<p>SZANSE MIASTA KOSTRZYN NAD ODR</p>	<p>ZAGROZENIA MIASTA KOSTRZYN NAD ODR</p>
<p>Zwiększenie atrakcyjności miejscowości poprzez intensywny rozwój inwestycji i generowanie przez to nowych miejsc pracy;</p> <p>Dostępność istniejących funduszy pomocowych wspomagających inwestycje miejskie m.in. w zakresie Rządowego Programu Odbudowy Zabytków w ramach Polskiego/ładu;</p> <p>Możliwość wprowadzenia w otoczeniu zabytków powszednich usług rekreacyjnych i handlowych, zwiększających atrakcyjność poszczególnych miejsc;</p> <p>Współpraca transgraniczna z partnerami w terenie Unii Europejskiej oraz działania Kostrzyńsko-Sobockiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, dającej korzystne warunki prowadzenia działalności gospodarczej;</p> <p>Możliwość wsparcia finansowego z różnymi źródłami w tym ze środków Unii Europejskiej;</p> <p>Stale wzrastające kwoty dotacji państwowych na prace z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami, w tym na prace konserwatorskie;</p> <p>Uczynienie z polityki historycznej jednego z głównych celów polskiej racji stanu;</p> <p>Podniesienie poziomu życia ludzi, a przez to rosnący popyt na rozrywkę, w tym także najbardziej wartościowe;</p> <p>Wymiana transgraniczna kapitału ludzkiego i możliwość prowadzenia handlu przygranicznego przez podmioty gospodarcze;</p> <p>Wykorzystanie walorów zasobów kulturowych dla rozwoju turystyki;</p> <p>Wzrost wiadomości na temat roli zasobów kulturowych i wykorzystania tej wiedzy dla</p>	<p>Wprowadzanie architektury niezgodnej z tradycjami lokalnymi oraz niekontrolowane prace przy zabytkach;</p> <p>Nieskuteczna egzekucja prawna w zakresie samowoli budowlanych oraz dewastacji zabytków i środowiska;</p> <p>Zanieczyszczenie środowiska związane ze zwiększonym natężeniem ruchu drogowego;</p> <p>Jednowymiarowe postrzeganie zasobów dziedzictwa kulturowego: wyłącznie poprzez pryzmat ich gospodarczego wykorzystania oraz opóźnienie ich utrzymania, a także inwestowania w ich zachowanie;</p> <p>Brak dostatecznych środków finansowych na infrastrukturę, wysoki koszt remontu i utrzymania budynków zabytkowych;</p> <p>Skomplikowane procedury w ubieganiu się o środki zewnętrzne skutkujące stosunkowo niewielkim wykorzystaniem środków z Unii Europejskiej, zwłaszcza przez osoby prywatne;</p> <p>Częściowe porzucenie na obszarach zalewowych, możliwość wystąpienia powodzi;</p> <p>Brak przejrzystych wymagań stawianych inwestorom z pomysłem na zagospodarowanie i użytkowanie nieczynnych fortyfikacji;</p> <p>Zła sytuacja prawno-własnościowa niektórych zabytków;</p> <p>Postępujący stopień degradacji nowo wzniesionych fortyfikacji (Fort Sarbinowo i Twierdza Kostrzyn), co znacznie podroży</p>

<p>celów komercyjnych;</p> <p>Rosnący popyt na usługi turystyczne w Polsce i na świecie, zwłaszcza przy utrwalaniu opinii o Polsce jako o kraju bezpiecznym (Polska w czołowej rankingów wiatowych na najbezpieczniejsze miejsca na ziemi);</p> <p>Poprawa stanu infrastruktury miejskiej i bazy turystycznej poprzez tworzenie nowych projektów i produktów turystycznych w oparciu o istniejące zasoby, poprawa dostępu do zabytków dzięki działalności badawczo-owiatowej Muzeum Twierdzy Kostrzyn (wydawnictwa, prelekcje, wystawy, oprowadzanie po zabytkach Starego Miasta), rosnąca rola samorządu w zakresie sfery ochrony dziedzictwa;</p> <p>Rozwój militarnej turystyki kulturowej (twierdza z układem fortów), programy edukacyjne, promocyjne, restrukturyzacyjne, prewencyjne i modernizacyjne realizowane na terenie gminy przez powiat, organy administracji wojewódzkiej i państwowej;</p> <p>Systematyczne opracowywanie aktualizacji aktów prawnych na poziomie gminy;</p> <p>Uwzględnienie ochrony dziedzictwa kulturowego w planowaniu przestrzennym;</p> <p>Archeologiczne badania na terenach realizowanych lub przewidzianych do inwestycji;</p> <p>Opracowanie miejskiego programu rewitalizacji dla terenów zdegradowanych;</p> <p>Rozwój turystyki i transportu różnorodnego w oparciu o istniejące porty rzeczne i Dyrektyw INSPIRE.</p> <p>Uznanie istniejących zabytków za park kulturowy lub pomnik historii</p>	<p>ich remont;</p> <p>Stęba wiadomo społeczno ci lokalnej dotyczącej form ochrony konserwatorskiej obiektów i istniejącego katalogu obejmującego zabytki w Gminie;</p> <p>Brak instrumentów zachęcających do właściwej opieki nad zabytkowymi budynkami, co powoduje istnienie pustostanów;</p> <p>Tworzenie mieszkań socjalnych w zniszczonych budynkach zabytkowych, co pogarsza ich stan techniczny (akty wandalizmu i dewastacji);</p> <p>Realizacja inwestycji bez poszanowania substancji zabytkowej, bez wymaganych prawem uzgodnień, dla uzyskania szybkiego zysku;</p>
---	---

Tabela nr 5. Priorytety, kierunki działań, zadania i podmioty je realizujące.

Priorytet I: Zachowanie i wyeksponowanie zabytków miasta Kostrzyn nad Odr		
Kierunki działań	Zadania	Podmiot realizujący/finansowanie
<p>1. Zachowanie i rewaloryzacja fortyfikacji na terenie miasta oraz wyeksponowanie ich wartości architektoniczno-historycznych i walorów kulturowych jako atrakcji militarnej turystyki kulturowej;</p>	<p><u>Stare Miasto:</u> -zabezpieczenie części ruin, w tym: piwnic, fundamentów zabudowy mieszkalnej, ruin zamku i kościoła farnego z krypt, zgodnie z doktryn konserwatorską w formie trwałej ruiny, jako atrakcji militarnej turystyki kulturowej, - remont i odtworzenie nawierzchni ulic oraz placów, - sukcesywne prowadzenie prac archeologicznych (przebadanie fortyfikacji Twierdzy Kostrzyn, <u>Rawelin August Wilhelm:</u> - ratunkowy remont murów, - oczyszczenie z roślinności, - ustabilizowanie i uczyelnienie muru skarpowego od strony drogi dojazdowej do Bramy Chyalskiej, - wprowadzenie muraw z roślinami kserotermicznymi, - zachowanie i utwalenie pozostałości rowów strzeleckich jako reliktyw z okresu II wojny światowej, <u>Bastion Filip:</u> - rekonstrukcja muru w szyi bastionu, wykonanie pawilonu wejściowego do części muzealnej dla potrzeb obsługi turystycznej wraz z wykonaniem podjazdu dla osób niepełnosprawnych, <u>Bastion Król:</u> -zabezpieczenie kubatur i konstrukcji stropów kazamat wewnątrz bastionu, czyszczenie z roślinności, z docelowym przeznaczeniem na</p>	<p>Miasto Kostrzyn nad Odr, LWKZ, MKiDN, Urząd Marszałkowski, środki UE, Miasto Kostrzyn nad Odr, Muzeum Twierdzy, LWKZ, Urząd Marszałkowski, LUW (środki pomocowe), Miasto Kostrzyn nad Odr, Muzeum Twierdzy, LWKZ, Urząd Marszałkowski, LUW (środki pomocowe), Miasto Kostrzyn nad Odr, Muzeum Twierdzy, LWKZ, Urząd Marszałkowski, LUW(środki pomocowe), Miasto Kostrzyn nad Odr, Muzeum Twierdzy, LWKZ, Urząd Marszałkowski, LUW(środki pomocowe), Miasto Kostrzyn nad Odr, Muzeum Twierdzy, LWKZ, Urząd Marszałkowski, LUW(środki pomocowe),</p>

	<p>miejsce ekspozycji muzealnej i do zwiedzania (zakłada się etapowanie zadania),</p> <p><u>Zespół Dzień Rogowego na Gorzynie:</u> - zagospodarowanie z przeznaczeniem na teren rekreacyjny o ciągu spacerowo-rowerowy (trasa rowerowa) wzdłuż ul. Gorzyńskiej, -w bliskim sąsiedztwie przeznaczenie terenów na ogródki działkowe</p> <p><u>Fort Sarbinowo:</u> - rozpoczęcie prac zmierzających do opracowania inwentaryzacji i dokumentacji projektowych, w tym dokonanie oceny stanu zachowania zabytku, - doraźne zabezpieczenie konstrukcji budowlanej przed dewastacją i degradacją, - konkurs architektoniczny (np.: dla studentów wydziałów architektury) na projekt koncepcyjny zagospodarowania fortu Sarbinowskiego jako atrakcji militarnej turystyki kulturowej połączonych tras do czterech fortów wokół miasta: Fort Czarnów - Fort Gorgast - Fort Sarbinowo - Fort Łabice, - przeznaczenie obiektu do użytkowania przez stowarzyszenie wykorzystujące zabytki do celów edukacyjnych</p> <p><u>Stare Miasto-Twierdza:</u> rozszerzenie formy ochrony zabytków o utworzenie Pomnika Historii (zabytki o szczególnym znaczeniu dla kultury kraju) lub o stworzenie Parku Kulturowego.</p>	<p>Miasto Kostrzyn nad Odrą, Muzeum Twierdzy, LWKZ, Urząd Marszałkowski, LUW(rodziki pomocowe),</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odrą, Muzeum Twierdzy, LWKZ,</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odrą, Muzeum Twierdzy, LWKZ,</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odrą, LWKZ,</p> <p>LWKZ, Prezydent RP, Muzeum Twierdzy,</p> <p>Urząd Marszałkowski, Władysław Cielecki, LUW, MKiDN,</p>
--	---	--

<p>2. Zachowanie i rewaloryzacja pozostałości obiektów GEZ;</p> <p>3. Obiekty sakralne;</p>	<p>Muzeum Twierdzy: - poszerzenie oferty turystycznej,</p> <p>Zespół Dworca Kolejowego: wykorzystanie wolnej przestrzeni handlowo-usługowej w celu polepszenia obsługi podróżujących</p> <p>Hotel miejski „Dom Turystów przy ul. Piastowskiej 8: popularyzacja miejsca oraz wyeksponowanie walorów zabytku poprzez dalsze wykorzystywanie poddańczo usług</p> <p>Kaplica ob. parafialny kościół pomocniczy przy ul. Kard. S. Wyszyńskiego o adaptacja na parafialne centrum społeczno-kulturalne (klub parafialny),</p>	<p>Miasto Kostrzyn nad Odr , Parafia, LUW, MKiDN, Fundusze UE,</p>
<p>Priorytet II: Aktywne i zintegrowane zarządzanie zasobem zabytkowym Miasta Kostrzyna nad Odr .</p>		
<p>Propagowanie wiedzy o walorach turystycznych miasta;</p> <p>Współpraca w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami na szczeblu regionalnym i międzynarodowym</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ogłaszanie tematycznych, cyklicznych konkursów z nagrodami pod hasłami typu: szadbaj o swój zabytek, - prezentacja ofert na imprezach targowych i prezentacyjnych w kraju i za granic oraz w kręgach biznesowych, - zawieranie umów na czasowe użyczenie eksponatów z ekspozycji gmin partnerskich - organizacja wydarzeń kulturowych opartych na wspólnych wydarzeniach w historii 	<p>Właściciele, Miasto Kostrzyn nad Odr , Muzeum Twierdzy, instytucje kultury,</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odr , Muzeum Twierdzy, organizacje i instytucje turystyczne, organizacje gospodarcze, pozarządowe,</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odr Muzeum Twierdzy Miasta i gminy partnerskie w regionie</p>

Priorytet III: Edukacja i promocja dziedzictwa europejskiego dla rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.

<p>1. Zwiększenie obecności ofert turystycznych w katalogach zagranicznych touroperatorów (tj. twórców i promotorów swojego własnego produktu turystycznego w postaci gotowego pakietu usług);</p>	<p>- włączenie się w działania promocyjne zapisane w "<u>Strategii Marketingowej Polski w Sektorze Turystyki na lata 2012-2020</u>" i organizacja imprez studyjnych dla zagranicznych i krajowych dziennikarzy, touroperatorów i VIP-ów, w ramach działań statutowych Polskiej Organizacji Turystycznej opisanej www.pot.gov.pl</p>	<p>Miasto Kostrzyn nad Odrą, Muzeum Twierdzy, organizacje turystyczne,</p>
<p>2. Skuteczna promocja walorów zabytkowych miasta.</p>	<p>- współpraca z organizacjami pozarządowymi i związkami wyznaniowymi w celu przypominania o znamienitych osobach historycznych, związanych z miastem,</p> <p>- wykorzystanie dodatkowych zabytków i ich części nadających się do zagospodarowania pod infrastrukturę usługową i kulturową</p> <p>- edukacja dzieci i młodzieży, lekcje muzealne,</p> <p>- edukacja dorosłych, współpraca z Uniwersytetem III wieku, zakładami pracy,</p> <p>- ustanowienie patronów kultury - sponsorów wydarzeń kulturalnych i partycypujących w kosztach remontu zabytków, korzystających w zamian z darmowej reklamy w mediach miejskich,</p>	<p>Miasto Kostrzyn nad Odrą, Muzeum Twierdzy, LWKZ, parafie,</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odrą, Muzeum Twierdzy, jednostki oświatowe,</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odrą, Muzeum Twierdzy, organizacje społeczne,</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odrą,</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odrą, LWKZ,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie szans na pozyskiwanie funduszy poprzez wpis do rejestru zabytków kolejnych obiektów z gminnej ewidencji zabytków (m.in. badanie historii obiektów mających znaczenie dla historii rozwoju miasta) - współpraca z międzynarodowymi organizacjami oraz stowarzyszeniami, działającymi na rzecz zabytków fortyfikacji, - wykonanie spójnego oznakowania obiektów zabytkowych, - wydawanie materiałów promocyjnych np.: filmy i fotoalbumy, - opracowanie koncepcji interaktywnego zwiedzania niedostępnych zabytków 	<p>Miasto Kostrzyn nad Odrą , Muzeum Twierdzy,</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odrą , Muzeum Twierdzy,</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odrą , Muzeum Twierdzy,</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odrą , Muzeum Twierdzy,</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odrą , Muzeum Twierdzy.</p>
--	--	--